

Innvandringens utfordringer og muligheter – perspektiver fra Osloscenarioer 2025

Bjørn Brunstad, ECON
FFKF-konferansen 10/11 2006

Hva er Osloscenarioer 2025?

- Helhetlige fortellinger om hvordan Oslo KAN se ut om 19 år
 - Som et resultat av ytre krefter
 - Under antakelse av at Oslo selv ikke er proaktiv
- Utviklet for Oslo Kommune, som bakteppe for arbeid med ny kommuneplan
- Fokus på utfordringer knyttet til
 - Verdiskaping og næringsutvikling
 - Befolkningsutvikling og integrasjon
 - Behov og rammer for offentlige tjenester
 - Bærekraft

Hvordan ble scenariene til?

- Bred prosess
 - Workshops med eksterne partnere og interessenter
 1. Trender og drivkrefter
 2. Scenariebygging
 3. Handlingsalternativer
- Basert på analyser av YTRE endringskrefter
 - Globalisering
 - Individualisering
 - Teknologisk utvikling
 - Petroleumsøkonomi
 - Kunnskapsintensitet
 - Globale utfordringer og folkeforflytninger
 - Strømninger i politikken på nasjonalt plan
 - Regionalisering
 - etc

Litt mer om innvandring spesielt

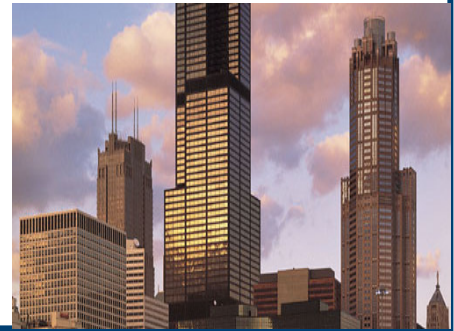
- Oslo (og Oslo-regionen) er i en særstilling:
 - Nesten hver 4. innbygger er innvandrer (mot ca. hver 16. i landet for øvrig!)
 - I 27 av 141 grunnskoler i Oslo har over halvparten av elevene ikke norsk som morsmål
 - I 6 av skolene har 4 av 5 annet morsmål
 - Innvandrerbefolkningen ser ut til å øke med ca. 50% per tiår (noe lavere i landet for øvrig)
 - Vil gi ca. 270.000 i 2025 (ca.40%), mot ca. 120.000 i dag
 - Vekst-takten er selvsagt svært usikker, og avhengig av politikk og andre omverdensforhold

Scenariene

Nasjonens Oslo

Kunnskapselitens Oslo

Gruppenes Oslo

Nasjonens Oslo

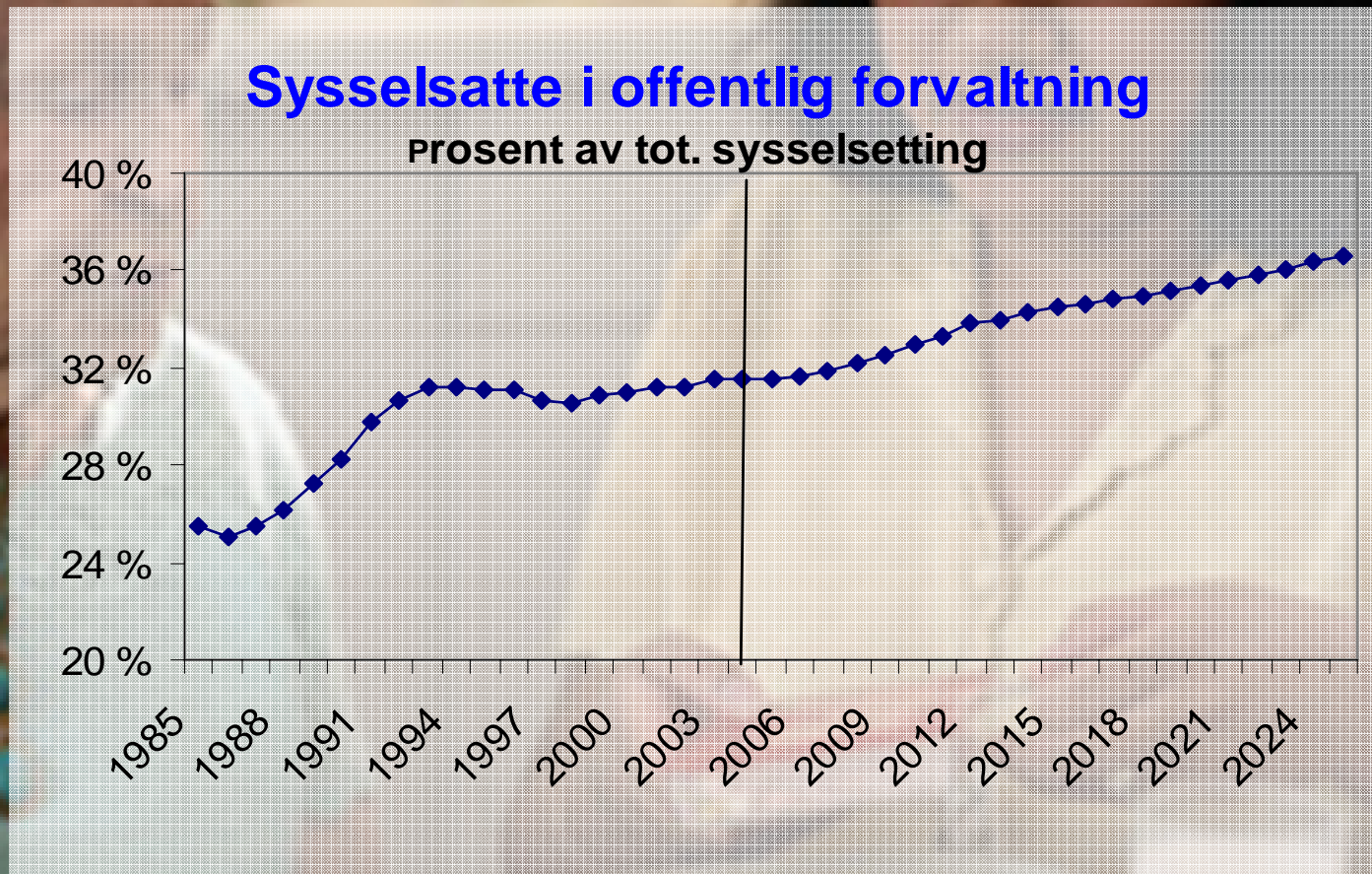

Nasjonens Oslo

- Selvtilfreds hovedstad i verdens rikeste land
 - En kommune i Øst-Viken, med koordineringsproblemer med omverden
- Stor privat velstand og mangel på lavtlønnet arbeidskraft
 - Mange gjestearbeidere med begrensede rettigheter
 - Trafikkproblemer og press mot Markagrensene
- *Tilværelsen i andre deler av landet avhenger mye av stedets naturressurser*

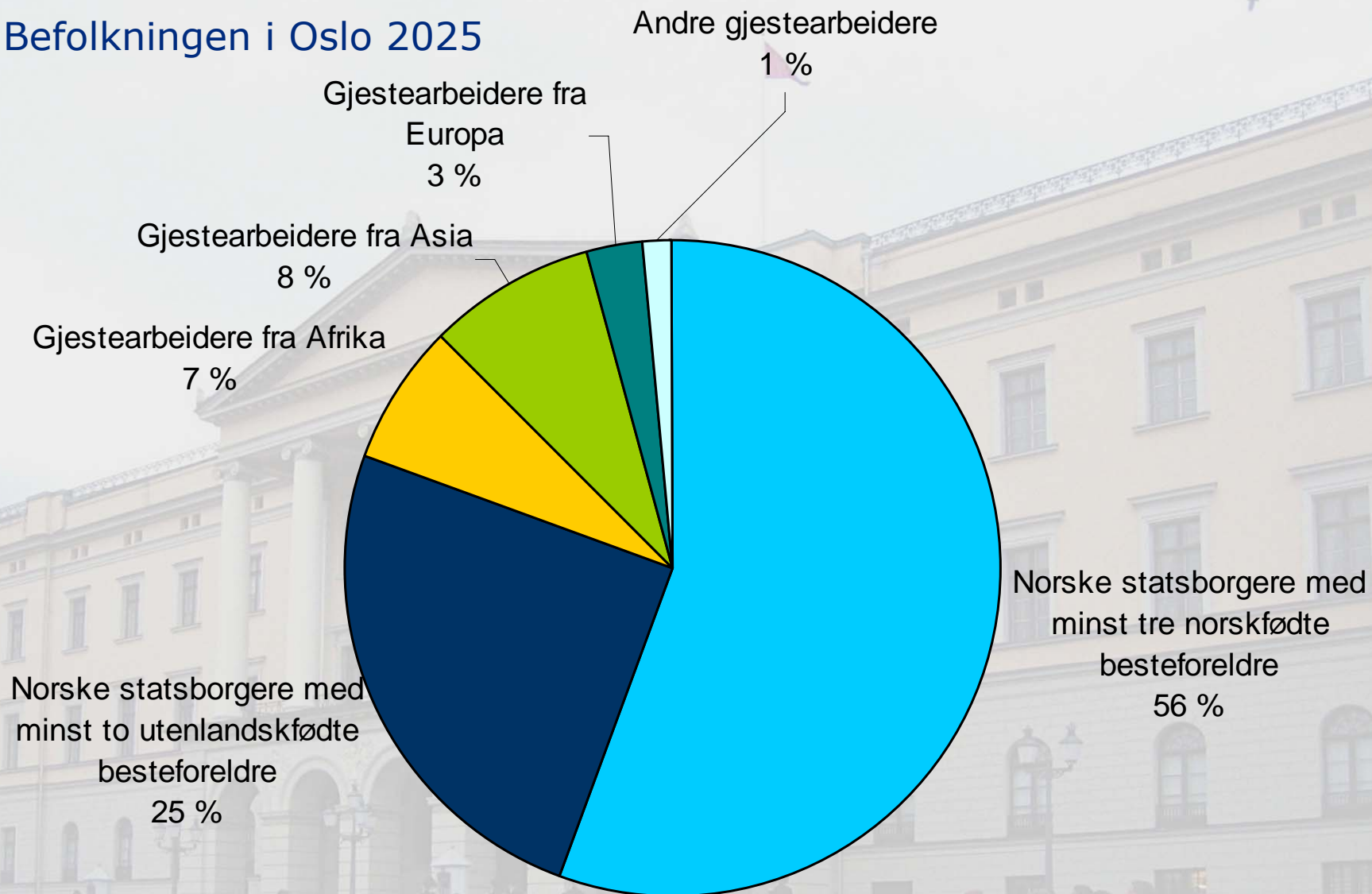
Petroleumsfondets utvikling

Borgerreformen i 2015 skapte todelt Oslo

Befolkningen i Oslo 2025

Norge ved et vegskille?

av nasjonalhistoriker Annar Ledeslandet

Aftenposten – publisert onsdag 21. mai 2025, kl. 06:30

Gjennom hele Norges historie som selvstendig nasjon i moderne tid har vi levd i tett samspill med våre omgivelser; andre alternativer har vi ikke som et lite land. Likevel har vi i Norge hatt noen spesielle fortrinn som har gjort det mulig for oss å føre en egen politikk på mange områder. Jeg snakker da først og framst om vår store rikdom knyttet til naturressurser; en lang historie som eksportør av fisk og tømmer ble kraftig forsterket da oljeutvinningen startet i Nordsjøen i siste del av forrige århundre. Siden har fokuset skiftet til gass, og vi er nå en viktig leverandør av en grunnleggende råvare til store deler av verden. Midlene brukes til fellesskapets beste, og vi har en av verdens beste velferdsstater.

Vi lever i en verden med store forskjeller. Mange søker til Norge, og ikke minst til Oslo, for å få del i vår rikdom. Tilhører den det norske folk eller hele verden? I tider med sviktende internasjonalt samarbeid har vårt land bestemt seg for å forvalte rikdommen til beste for de som faktisk bor her. To ganger har mulighetene til å flytte hit blitt strammet inn – først ved innvandringsstoppen i 1975, og senere ved ytterligere innstramminger i 2000. Dette har ført til en...

Kunnskapselitens Oslo

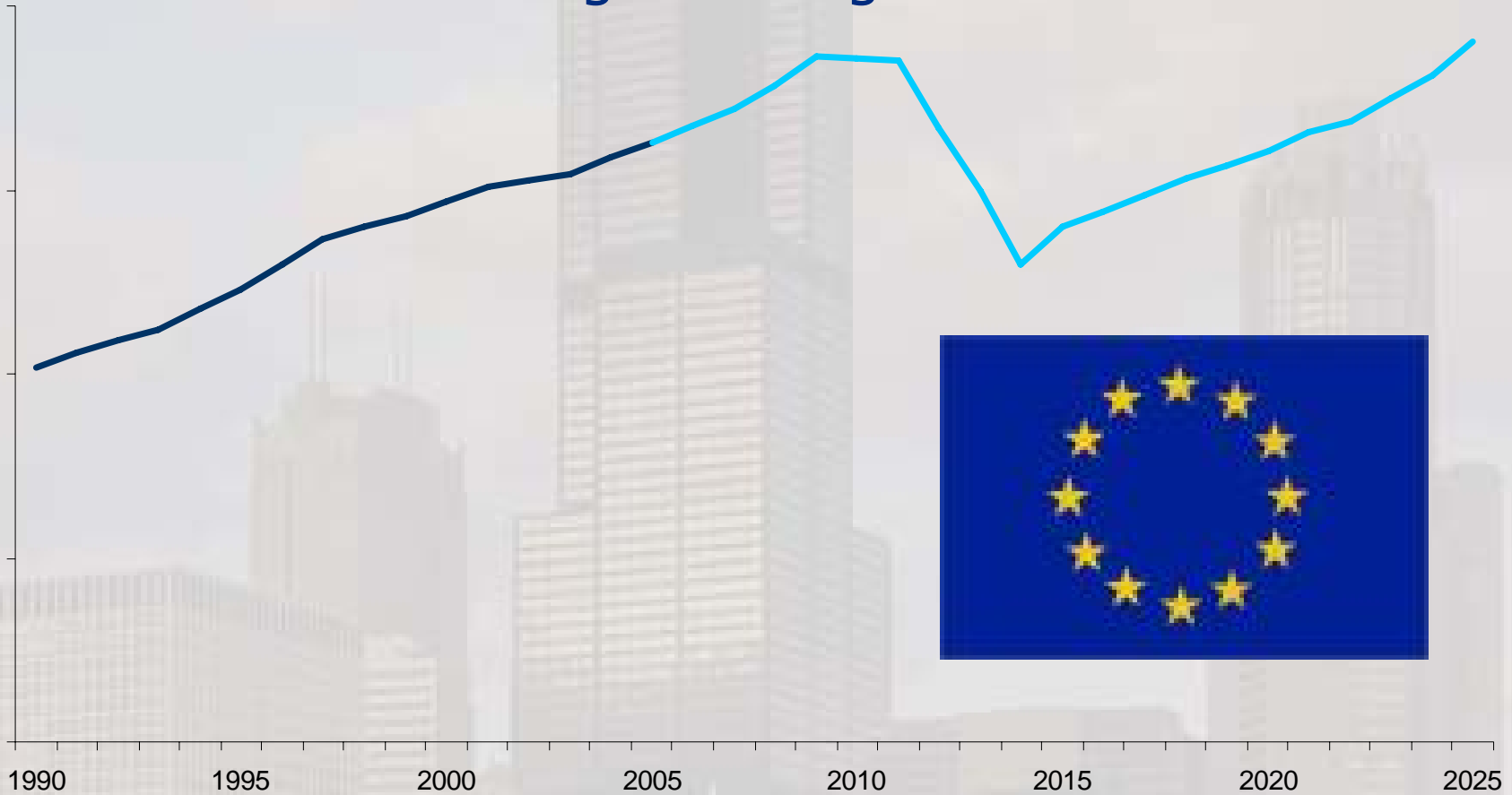

Kunnskapselitens Oslo

- Mellomstor by i et tett integrert Europa, der konkurransen står om kunnskap
- En av 90 kommuner i Norge, med ansvar for velferd, miljø, areal og samferdsel
 - Den offentlige velferden er redusert til basisytelser
- Effektivitet og kreativitet er idealet, men mange faller utenfor i dette prestasjonssamfunnet
 - Voldsomt arealpress i sentrum
- *Utenfor storbyene er omstillingene tøffere*

Oljeprisfall fremtvang omstilling

BNP-utviklingen i Norge

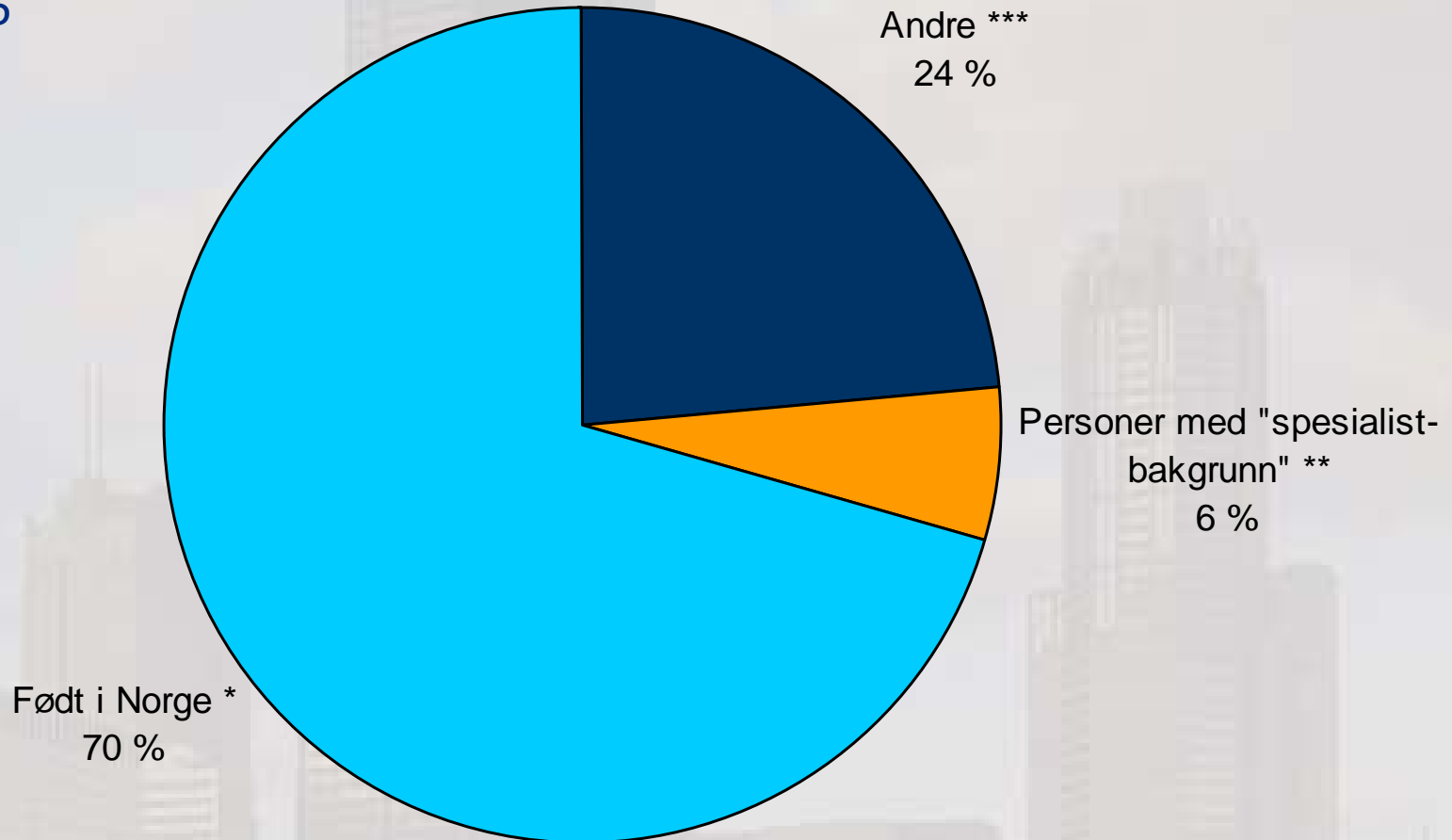
Velferd ble skåret ned og privatisert

Sysselsatte i offentlig sektor

Kampen sto om de skarpe hodene

Befolknings sammensetning
i Oslo 2025

Kunnskapselitens Oslo 2025

En migrasjonsøkonom ser tilbake

BW.O

Har Oslo egentlig rom for alle?

av migrasjonsøkonom Auke Slagkraften

BusinessWeek.Oslo – publisert mandag 12. mai 2025 03:00 CET

Jeg husker godt våren 2011, da jeg som ivrig student hadde brukt alle sparepengene på aksjer i BioNorge. Det gikk ikke så bra. Vi var en hel gjeng, oppe på campus i Nydalen, som toasta i champagne og følte oss som en del av det nye, up-and-coming Norge. Lite visste vi om hva som skulle skje.

Men det går altså bedre nå. Etter noen harde år med readjustments har byen vår endelig fått fart på økonomien igjen. De siste tomtene i Bjørvika, som i alt for mange år ble brukt til parkeringsplasser, har nå fått også sine vakre office buildings. Oslo fikk endelig fart på rekrutteringen av folk utenfra; flere av mine beste venner er ingeniører fra India og Kina, og tiltrekkes både av mulighetene for "life outdoors" i Oslo og det relativt tolerante miljøet i den lille storbyen Oslo. Faktisk, når jeg diskuterer dette med mine business associates, har vi stort sett alltid vært enige om at vi neppe kunne hatt en bedre city of Oslo enn vi har i dag.

Men jeg vet ikke om jeg er helt enig lenger. Her om dagen møtte jeg Yngve, en gammel klassekamerat fra skoletida. Faktisk vet jeg ikke om jeg har sett ham siden den dagen vi gikk ut av ungdomsskolen i 2006. Mens jeg og de fleste i emgangskretsen min her i store

Kunnskapselitens Oslo 2025

Gruppenes Oslo

Gruppenes Oslo

- Oslo er en verden i miniatyr, der subsamfunn lever side om side – skilt av språk, religion og kulturelle forskjeller
- Også næringslivet bærer preg av globale kulturelle skillelinjer
 - Storbyene har stor frihet til å løse sine spesielle utfordringer på egen måte
 - Velferden er også pilardelt, som følge av fritt brukervalg og samspill med 3.sektor
- *Utenfor storbyene er befolkningen fremdeles i hovedsak etnisk norsk*

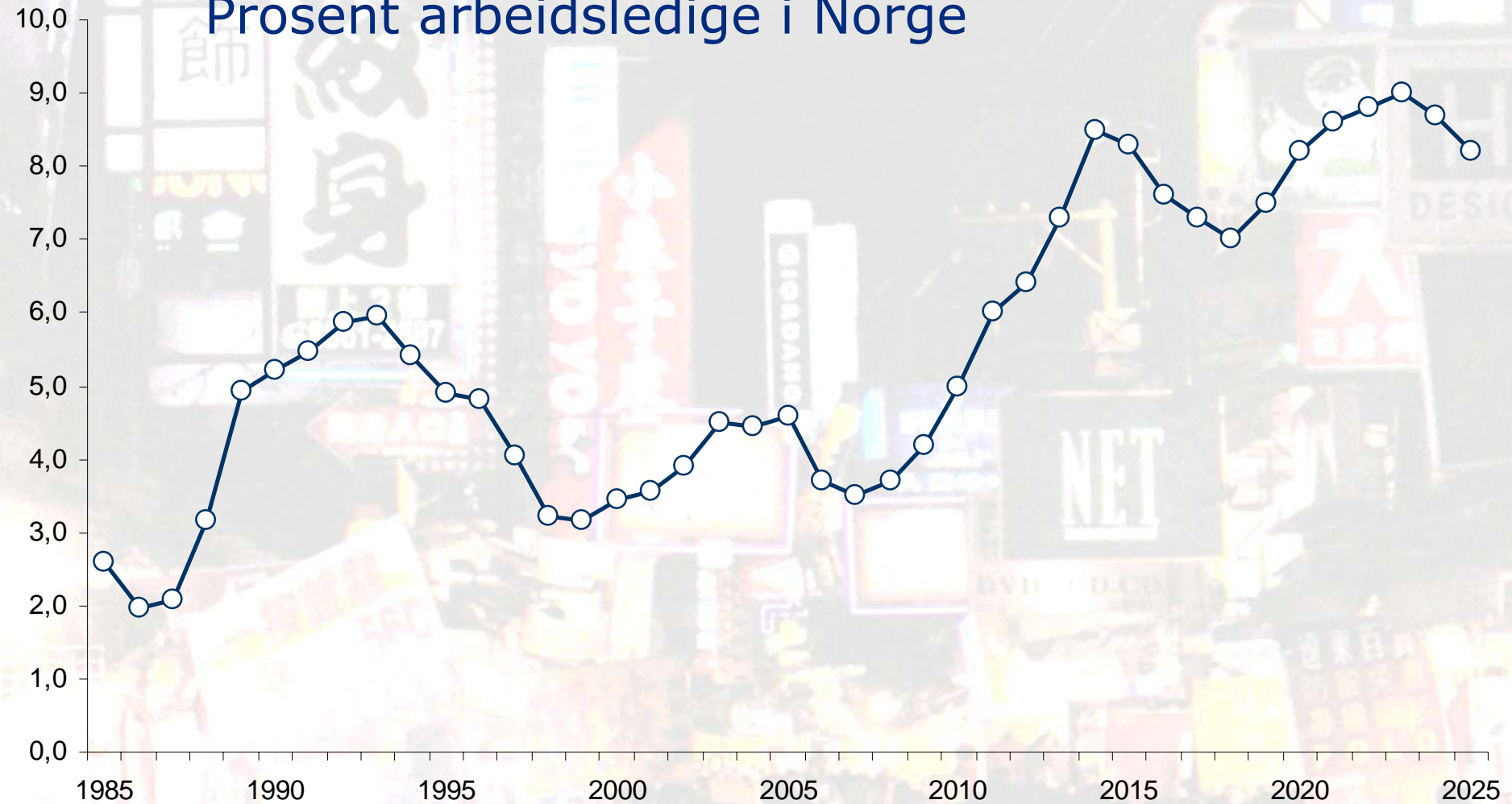
Overnasjonale grep mot verdens kriser

Gruppenes Oslo 2025

Norge fortsatt et sted å søke til

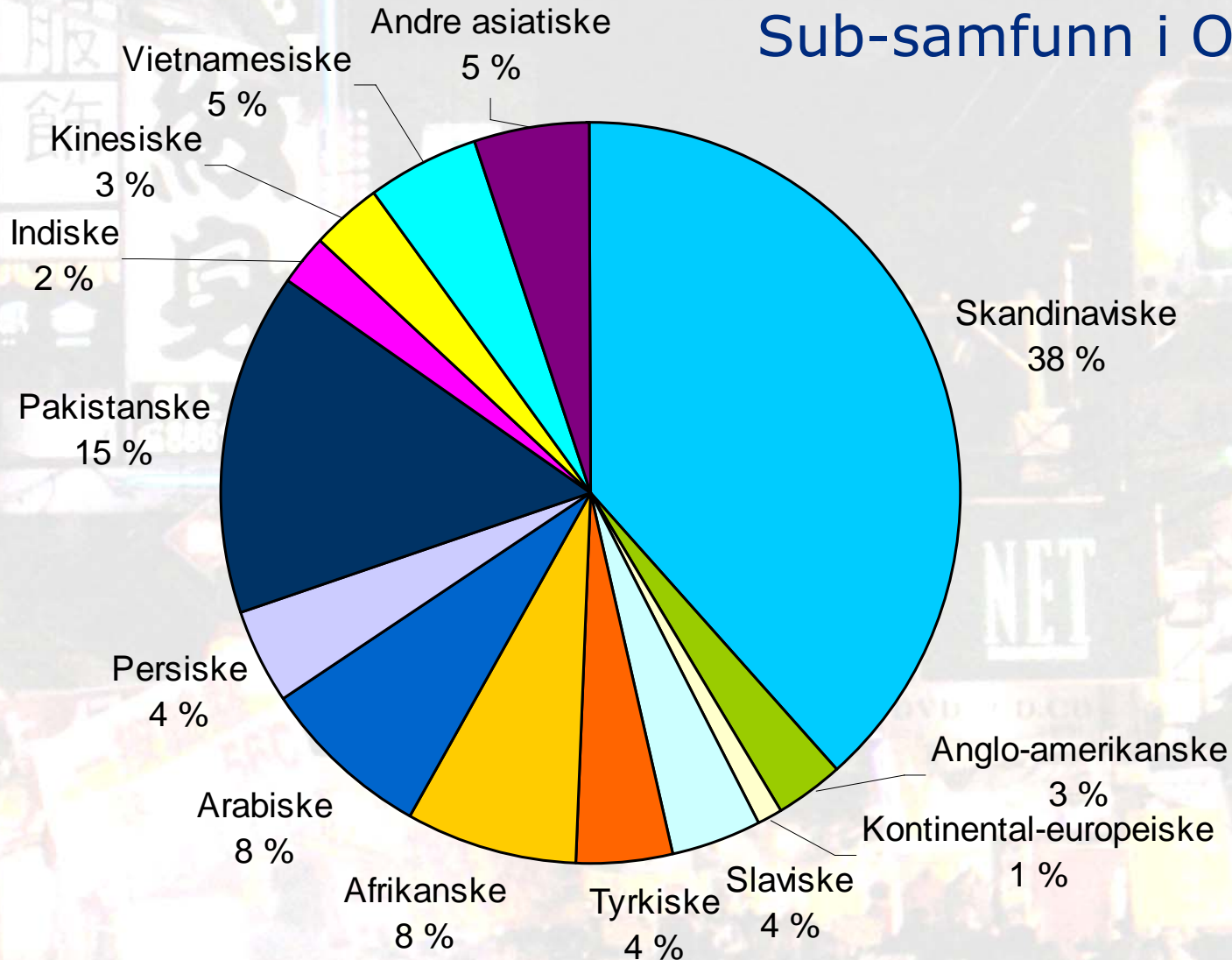
Prosent arbeidsledige i Norge

Gruppenes Oslo 2025

Oslo ble delt i kulturelle pilarer

Sub-samfunn i Oslo 2025

Gruppenes Oslo 2025

Fritt brukervalg og samspill med 3.sektor

Gruppenes Oslo 2025

En rikssynser ser tilbake

En stor dag i et lite land

Al-Jadid, publisert torsdag 23. oktober 2025 kl. 07:00 (UTC+1)

Jamila Nouri, leder, Arabisk samarbeidsutvalg

Oversatt av forfatteren

Denne uka har Oslo virkelig stått på hodet. Det finnes de som mener kommersialiseringen av FN-dagen har gått for langt, men jeg er ikke en av dem. Jeg trives godt med å se de koreanske basarene i Victoria Terrasse henge opp sine blå flagg, og sjelden gjør den trønderske slakteren i Lybekkergata seg så flid med jobben som i uka før 24. oktober. FN-dagen er rett og slett en av de få dagene som binder byen sammen. Det er en av de få fridagene alle områdene har felles, og oppslutningen i barnetoget har de siste årene til og med vært større enn på 17. mai, som tradisjonelt har vært Norges nasjonaldag.

Veien hit har ikke bare vært ukomplisert. Det er ikke mer enn femten år siden det var helt utenkelig at 24. oktober skulle være fridag, og man snakket om en "trussel" mot nasjonaldagsfeiringen i mai. Riktignok har enkelte skoler på den mer anglosaksisk-dominerte vestkanten nå begynt å ha undervisning også på 17. mai, men det har nok lite med FN-dag-markeringen å gjøre. Norge har jo alltid vært et av landene som har trodd på FN, selv i krisene organisasjonen gikk gjennom for drøye tjue år siden, og FN-dagen er bare

Gruppenes Oslo 2025

Scenariene på tvers

Organisering offentlig forvaltning

- Sterk nasjonalstat med sentralisert styring
- Syv regioner og mange kommuner
- Problemer med samarbeidet i Oslo-regionen

- Desentralisert maktfordeling
- 90 kommuner – regioner nedlagt
- Fritt kommunalt skattøre

- Desentralisert makt til storbyene
- Ti regioner og mange kommuner
- Fritt skattøre innenfor akseptable grenser

Velferdstjenester

- Verdens beste (?) og rikeste velferdsstat
- Staten bestemmer rettighetene
- Brukerinnflytelse, men ekspertene vet best
- Lite konkurranse

- Velferden er nedskalert: basisytelser
- Private ordninger knyttet til arbeidsplassen
- Stor konkurranse blant tilbydere
- Fri flyt av velferdstjenester i Europa

- Velferdsordninger på middels europeisk nivå
- Fritt brukervalg og pengene følger brukeren
- Offentlige leverandører, men mye fra 3. sektor
- Organisert langs kulturelle skillelinjer

Integrering og mangfold

- Restriktivt innvandringsregime
- Trang fellesidentitet
- Norsk er det dominerende fellesspråket
- Gjestarbeidere - illegal innvandring

- Styrt innvandring
- Åpen og inkluderende kultur
- Engelsk de facto førstespråk i arbeidslivet
- Men samfunn mest for de som lykkes

- Det store mangfold
- Segregerte subsamfunn
- I praksis intet felles førstespråk for alle
- Ulmende konflikter

Muligheter knyttet til integrering og mangfold

	Nasjonens Oslo	Kunnskaps-elitens Oslo	Gruppenes Oslo
Språk	Ingen tvil om hva som er det felles språk som alle må kunne	Engelsk som førstespråk i arbeidslivet skaper likere muligheter	Det språklige mangfoldet er en ressurs i globale nettverk
Tilhørighet og utstøting	Det finnes en klar fellesidentitet, selv om ikke alle føler seg hjemme i den	Identiteten din er knyttet til hva du gjør og hva du får til, mer enn hvor du kommer fra	De fleste finner fellesskap med andre som ligner dem selv, og færre føler seg helt utenfor

Utfordringer knyttet til integrering og mangfold

	Nasjonens Oslo	Kunnskaps-elitens Oslo	Gruppenes Oslo
Språk	Mange gjestearbeidere snakker dårlig norsk og har problemer med å ta vare på sine rettigheter	De som er svak i engelsk har betydelige ulemper i arbeidslivet	Ulike subgrupper av befolkningen har problemer med å kommunisere pga språkforskjeller
Tilhørighet og ustøting	Gjestearbeidere og illegale innvandrere utgjør en klart definert underklasse	De som mislykkes i det prestasjonsorienterte samfunnet faller gjerne utenfor	En del av de kulturelle subgruppene er brutale i sin utstøting av dem som bryter viktige normer

Hvordan kan vi handle klokere i dag?

- Ser vi store veivalg som bør tas?
 - Av hvem? Kan de påvirkes?
- Hva bør Oslo og andre store bykommuner foreta seg?
 - Ser vi robuste grep som vil gi mening i alle scenariene?
 - Ser vi fleksible grep som egner seg for å møte utfordringer i et enkeltscenario?
 - Hva er de aller viktigste utfordringene? Hvilke grep bør da prioriteres?
- Hva med små utkant- og landkommuner?

Lobby- og alliansestrategier

- Hvilke aktører har størst betydning for de muligheter og utfordringer din kommune står overfor?
- Hvem har felles interesser med din kommune? Og hvem har andre interesser enn kommunen?
- Hvordan din kommune evt. påvirke de aktuelle aktørene til å ta beslutninger og gjennomføre handlinger som er i kommunens interesse?

Avslutning

- Vi håper at scenariene kan være et nyttig bakteppe for integrerings- og flyktingarbeid i kommunene
 - Og at de setter fantasien i sving for elementer som ikke direkte er dekket i våre scenarier
- Vi har gitt eksempler på utfordringer og muligheter
 - På bakgrunn av disse kan det utvikles robuste og fleksible strategier og tiltak
- Lykke til!

ECON - kontaktinformasjon

Oslo, hovedkontor

Postboks 5, 0051 Oslo
Biskop Gunnerus' gate 14A,
0185 OSLO
Telefon: +47 45 40 50 00
Telefaks: +47 22 42 00 40
e-post: oslo@econ.no

Stavanger

Kirkegaten 3
4006 STAVANGER
Telefon: +47 45 40 50 00
e-post: stavanger@econ.no

Stockholm

Artillerigatan 42, 5 tr
S-114 45 STOCKHOLM
Sverige
Telefon: +46 8 528 01 200
Telefax: +46 8 528 01 220
e-post: stockholm@econ.se

København

Nansensgade 19, 6. sal
DK-1366 KØBENHAVN K Danmark
Telefon: +45 33 91 40 45
Telefax: +45 33 91 40 46
e-post: copenhagen@econ.dk